

Sygn. akt II KK 302/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **P. J. i J. J.**

skazanych za czyn z art. 279 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 30 grudnia 2020 r.,

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Ł

z dnia 19 listopada 2019 r., sygn. akt VI K (...)

**uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sadowi
Rejonowemu Ś w Ł do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

J. J. i P J zostali oskarżeni o to, że:

I. w dniu 4 sierpnia 2019 roku w Ł, będąc uprzednio skazanymi na karę pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne i w ciągu 5 lat po odbyciu

kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy działając wspólnie i w porozumieniu, po uprzednim wyłamaniu drzwi w sklepie S. w Ł. dostali się do jego wnętrza po czym dokonali zaboru w celu przywłaszczenia mienia w postaci:

- dwóch butelek whisky Ballantines Dard Fired o wartości 63,99 zł każda;
- trzech butelek whisky Ballantines o wartości 66,99 zł każda;
- dwóch butelek whisky Ballantines Brasil o wartości 54,99 zł każda;
- dwóch butelek whisky Joe Rebel o wartości 31,99 zł każda;
- butelki bourbona Wild Turkey 81 o wartości 71,99 zł;
- butelki bourbona Jim Beam White o wartości 59,99 zł;
- dwóch butelek whisky Jack Daniels o wartości 81,99 zł każda;
- butelki whisky Jameson Caskmates o wartości 81,99 zł każda;
- dwóch butelek whisky Ballantines Finest o wartości 43,99 zł każda;
- butelki bourbona Jim Beam Red Stag o wartości 59,99 zł;
- dwóch lodów kaktus o wartości 1.99 zł każdy

to jest mienia o łącznej wartości 1032, 81 zł na szkodę S. Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. tj. o czyn z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Ponadto P. J. został oskarżony o to, że w dniu 21 grudnia 2018 roku w Ł. w sklepie T. na terenie CH M., będąc uprzednio skazanym na karę pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne i w ciągu 5 lat po odbyciu kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy dokonał zaboru w celu przywłaszczenia 14 sztuk koszulek powodując straty o łącznej wartości 556.86 zł na szkodę G. - sp. k. z siedzibą w W.

tj. o czyn z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2019 r., sygn. akt VI K (...), Sąd Rejonowy w Ł.

1. uznał oskarżonego J. J. za winnego popełnienia zarzucanego mu w pkt I czynu, czym wyczerpał dyspozycję art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 279 § 1 k.k. orzekł wobec niego karę 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

2. uznał oskarżonego P. J. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu w pkt I, czym wyczerpał dyspozycję art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 279 § 1 k.k. orzekł wobec niego karę 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności.

3. uznał oskarżonego P. J. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu w pkt II, czym wyczerpał dyspozycję art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 278 § 1 k.k. orzekł wobec niego karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności.

4. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego P. J. w pkt 2 i 3 kary pozbawienia wolności połączył i w ich miejsce wymierzył karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności.

5. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonych J. J. i P. J. na rzecz pokrzywdzonego S. Sp. z o.o. z siedzibą w L. kwoty po 516,41 (pięćset szesnaście 41/100) złotych tytułem naprawienia szkody w całości.

6. zasądził na rzecz Skarbu Państwa od oskarżonego J.J. kwotę 370 (trzysta siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w całości.

7. zasądził na rzecz Skarbu Państwa od oskarżonego P.J. kwotę 753,66 (siedemset pięćdziesiąt trzy 66/100) złote tytułem zwrotu kosztów postępowania w całości.

Od powyższego wyroku kasację, na niekorzyść oskarżonych, wywiódł Prokurator Generalny, których zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegające na niezasadnym uwzględnieniu niepełnego, bowiem nieprecyzującego wysokości podlegającej naprawieniu szkody wniosku prokuratora i wydaniu na

posiedzeniu w dniu 19 listopada 2019 r. wyroku bez wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności czynu będącego przedmiotem postępowania, w wyniku czego doszło do rażącego naruszenia przepisu prawa karnego materialnego w postaci art. 46 § 1 k.k., skutkującego wadliwym orzeczeniem środka kompensacyjnego w postaci obowiązku naprawienia przez skazanych szkody w całości na rzecz pokrzywdzonego, pomimo zawartych w aktach sprawy dokumentów potwierdzających odzyskanie przez pokrzywdzonego części skradzionego towaru.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Na wstępie należy wskazać, że rozpoznając wniosek złożony w trybie art. 335 § 2 k.p.k., sąd - z uwagi na treść art. 343 § 7 k.p.k. - ma obowiązek zweryfikowania ww. wniosku zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Organ ten jest bowiem zobligowany do zbadania, czy wina i okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, czy wniosek o wymierzenie określonej kary lub innego środka reakcji prawnokarnej jest tożsamy ze stanowiskiem oskarżonego, a także czy propozycje zawarte we wniosku są zgodne z przepisami obowiązującego prawa materialnego i procesowego. Jeśli wynik tej weryfikacji okaże się negatywny, a wady wniosku nie zostaną skonwalidowane w trybie określonym w art. 343 § 3 k.p.k., wykluczona jest możliwość jego uwzględnienia, a konieczne staje się rozpoznanie sprawy na zasadach ogólnych.

W przedmiotowej sprawie sąd nie wywiązał się z ciążących na nim obowiązków. Nie zwrócił bowiem uwagi na fakt, że dołączone do aktu oskarżenia wnioski o wydanie wyroku skazującego w trybie art. 335 § 2 k.p.k. nie określały wysokości kwot, jakie należy orzec od oskarżonych tytułem obowiązku naprawienia

szkody wyrządzonej czynem zarzuconym im w punkcie I aktu oskarżenia. Wysokość tych kwoty nie wynikała również z oświadczeń oskarżonych wyrażających zgodę na wystąpienie w stosunku do nich z ww. wnioskiem. Oskarżeni oświadczyli bowiem jedynie, że wnoszą o orzeczenie wobec nich obowiązku naprawienia szkody w całości (k. 184, 189).

Co więcej jednak, sąd pierwszej instancji, w wyniku wadliwej i nieodpowiadającej wymogom wynikającym z art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k. kontroli wniosku, nie zauważył także, że w świetle zawartej w aktach sprawy dokumentacji, wysokość kwoty, jaką należy od oskarżonych orzec w trybie art. 46 § 1 k.k. budzi wątpliwości. Organ a quo nie dostrzegł bowiem i tego, że wartość nienaprawionej do dnia wydania wyroku skazującego szkody, wyrządzonej czynem zarzuconym oskarżonym w punkcie I aktu oskarżenia, może nie odpowiadać wynikającej z opisu czynu wartości rzeczy ruchomych będących przedmiotem zaboru. W aktach sprawy znajduje się wszak pokwitowanie odbioru przez K. S. (pierwszego zastępcę kierownika sklepu S.) z II Komisariatu Policji „pustej butelki Jack Daniels o pojemności 0,7 litra, pełnej butelki Jack Daniels o poj. 0,7 litra, butelki Ballantine's Hard Fired – 0,7 litra, 2 butelek Ballantine's Brasil poj. 0,7 litra, 3 butelek Ballantine's poj. 1 litra, 6 butelek Ballantine's poj. 0,7 litra oraz 2 butelek Ballantine's o pojemności 0,5 litra” (k. 73). Treść tego pokwitowania nie jest przy tym oczywista i z pewnością wymaga wyjaśnienia. Przede wszystkim nie wynika z niej, czy odzyskane przedmioty określane mianem „pełnej butelki” oraz „butelki” nadawały się do dalszej odsprzedaży. Ponadto liczba zwróconych przedmiotów marki „Ballantine's” nie pokrywa się z liczbą rzeczy ruchomych tej marki wskazanej w opisie zarzucanego (i w konsekwencji) przypisanego oskarżonym przez sąd pierwszej instancji czynu. Z opisu tego wynika wszak, że ww. dokonali zaboru w celu przywłaszczenia 9 butelek alkoholu oznaczonych tym znakiem firmowym. Pokwitowanie wskazuje zaś, że K. S. zwrócono 14 butelek alkoholu tej marki.

W świetle przywołanych wyżej okoliczności jest zatem niewątpliwe, że zawarty w aktach sprawy materiał dowodowy nie pozwalał na nałożenie na oskarżonych obowiązku naprawienia szkody w całości i orzeczenie od nich z tego tytułu kwot odpowiadających (łącznie) równowartości przedmiotów będących

przedmiotem zaboru. Fakt, że organ a quo w wyroku, wydanym na skutek uwzględnienia wniosku złożonego w trybie art. 335 § 2 k.p.k., zawarł rozstrzygnięcie tej treści, wskazuje więc nie tylko na to, że kontrola wniosku nie została przeprowadzona w sposób rzetelny, ale i na to, że organ orzekający nie przywiązał należytej uwagi do właściwej wykładni art. 46 § 1 k.k. W świetle ostatnio powołanego przepisu, podstawowym warunkiem orzeczenia środka kompensacyjnego w postaci obowiązku naprawienia szkody jest istnienie szkody w dniu orzekania. Trafnie zauważa się w judykaturze, że „obowiązek naprawienia szkody dotyczy tylko szkody, której nie naprawiono, a sąd orzekając na podstawie art. 46 § 1 k.k., uwzględnić musi rozmiar już naprawionej szkody. Zobowiązanie do naprawienia szkody nie może bowiem zmierzać do przysporzeń w majątku pokrzywdzonego” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., III KK 128/18). Oznacza to, że w chwili orzekania sąd musi uwzględniać rozmiar szkody już pokrytej, w szczególności zaś wartość mienia odzyskanego uprzednio w stanie nie pogorszonym (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 czerwca 2015 r., II KK 171/15, KZS 2016/5/15; z dnia 29 marca 2011 r., III KK 392/10, LEX nr 794161).

W tym stanie rzeczy, kasacja Prokuratura Generalnego musiała zostać uznana za oczywiście zasadną. Uchybienia popełnione przez sąd meriti były bowiem rażące i z pewnością mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). Na skutek wadliwej, dokonanej z obrazą art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., kontroli wniosku o wydanie wyroku skazującego na posiedzeniu, sąd pierwszej instancji nie zwrócił się do stron o zmodyfikowanie oświadczeń dotyczących wnioskowanego rozstrzygnięcia w przedmiocie obowiązku naprawienia szkody, a następnie wydał wyrok z rażącą obrazą art. 46 § 1 k.k.

Oczywista zasadność nadzwyczajnego środka zaskarżenia umożliwiła jego uwzględnienie na posiedzeniu bez udziału stron w trybie określonym w art. 535 § 5 k.p.k. Podzielenie stanowiska autora kasacji musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku w całości – w tym również w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu P. J. w punkcie 3 wyroku sądu meriti. Elementem wniosku o wydanie wyroku skazującego złożonego w trybie art. 335 § 2 k.p.k. w stosunku do tego oskarżonego, jak też elementem poczynionych z nim uzgodnień co do rodzaju i

zakresu środków reakcji karnej, była bowiem również wysokość kary łącznej orzeczonej na podstawie kar jednostkowych wymierzonych za oba czyny. Nie można więc wykluczyć, że P. J. nie zgodziłby się na zaproponowany we wniosku wymiar kary za czyn zarzucony mu w punkcie II aktu oskarżenia, nie mając gwarancji, że wymiar kary łącznej orzeczonej za oba czyny nie przekroczy dwóch lat pozbawienia wolności.

W postępowaniu ponownym sąd pierwszej instancji kolejny raz rozpozna wnioski złożone na podstawie art. 335 § 2 k.p.k. i zbada, czy istnieje możliwość ich uwzględnienia po wprowadzeniu modyfikacji dokonanych w trybie określonym w art. 343 § 3 k.p.k. Jeśli okaże się to niemożliwe, skieruje sprawę na rozprawę w celu jej rozpoznania na zasadach ogólnych (art. 343 § 7 k.p.k.).

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.